

A Fővárosi Ítéltábla a Zoltán és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a Dr. ... jogtanácsos által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2013. február 25. napján kelt 31.G.41.494/2012/11. számú ítélete ellen a felperes által 12. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 50.000 (ötvenezer) forint + áfa ügyvédi munkadíjból álló másodfokú eljárási költséget. Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 4.800 (négyezer-nyolcszáz) forint mérsékelt összegű fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében elsődlegesen az alperessel 2008. augusztus 8-án megkötött kölcsönszerződés semmisségének megállapítását kérte a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a szerződés az árfolyamrést mint költséget nem tartalmazza. Másodlagosan a hivatkozott szerződés 3. pontja első bekezdésének első mondata, 4. pontja első bekezdésének harmadik mondata, 4. pontja második bekezdése, továbbá a szerződéshez tartozó általános szerződési feltételek (ÁSZF) I.2.18. pontjának THM módosulásra utaló mondata, az I.5.1., I.5.2. pontja, I.6.3. pontjának első mondata, I.14.1., I.14.3., pontja, I.14.4. pont első fordulata, továbbá I.14.10. pontja érvénytelenségének megállapítását kérte a szerződési feltételek tisztességtelensége miatt. Keresete jogalapjául a régi Ptk. 209/A. § (2), a 209. § (1), a 237. § (1), a 200. § (2), valamint a 239. § (1) bekezdésében foglaltakat jelölte meg, továbbá hivatkozott a 93/13. EGK Irányelv 6. cikk (1) bekezdésére és a 18/1999. (II.5.) Kormányrendeletben (továbbiakban: Kormányrendelet) foglaltakra.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy a peres felek között 2008. augusztus 8-án létrejött 31807391 számú szerződésből érvénytelen a 3. pontjának azon része, mely szerint: „A bank

a szerződésben meghatározott kamatot, díjakat, illetve egyéb feltételeket a szerződésben foglaltakra vonatkozó pénzügyi feltételek, valamint a vonatkozó kockázatok változását felismerve, ahhoz igazodva egyoldalúan jogosult megváltoztatni.", valamint a 4. pontjának azon része, mely szerint: „Az adós tudomásul veszi, hogy a terhére fennálló kölcsön és járuléktartozás tekintetében a banknál vezetett számlái és a bank vonatkozó bizonylatai alapján készített, közjegyzői okiratba foglalt, bank részéről tett nyilatkozatot vagy közjegyzői tanúsítványt elfogadja a terhére fennálló kölcsön és egyéb járuléktartozás közokirati tanúsításaként, továbbá az adós aláveti magát annak, hogy a terhére fennálló kölcsön és egyéb járuléktartozás mértékét esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezésének esetére is a bank felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa."

Megállapította, hogy a fenti szerződéshez tartozó, az alperes által alkalmazott, 2006. augusztus 18-tól 2009. december 31-ig hatályos Lakossági Hitelek Általános Szerződés Feltételei megnevezésű szerződési feltételekből érvénytelen az I.5.1. pontja, miszerint: „A bank kifejezetten fenntartja magának a jogot és az ügyfél elismeri a bank azon jogát, hogy új kölcsöntípus bevezetésekor az ÁSZF rendelkezéseit kiegészítse, továbbá, hogy a bel- és külföldi pénzügyi piaci viszonyok, a jogszabályok, a hatósági előírások, a banki üzletpolitika vagy a kölcsönszerződésben foglalt szolgáltatásra, valamint az ügyfélre vonatkozó kockázat megváltozására tekintettel, ahhoz igazodva, egyoldalúan módosítsa a hatályos ÁSZF rendelkezéseit, illetve a hirdetményben és az egyedi ügyfélszerződésben meghatározott kondíciókat.", valamint az I.14.4. pontjának azon része, mely szerint: „...ideértve az az esetet is, ha az Adós banknál vezetett, és az egyedi Ügyfélszerződésben törlesztő számlaként megjelölt lakossági bankszámlája bármely okból megszűnik", továbbá az I.14.10. pontja, mely szerint: „Olyan esemény történik, amely a Bank ésszerű megítélése szerint lényegesen kedvezőtlen hatással van, vagy lehet az Ügyfél pénzügyi helyzetére, vagy csökkenti az Ügyfél képességét arra, hogy a Kölcsönszerződés szerinti kötelezettségeit teljesítse." érvénytelen. A fentieket meghaladóan a keresetet elutasította.

Az elsőfokú bíróság jogi indokolásában megállapította, hogy a peres felek között a régi Ptk. 523. § (1) és (2) bekezdése szerinti bankkölcsönszerződés jött létre, amely szerződés a régi Ptk. 685. § d) és e) pontja szerint fogyasztói szerződésnek, a Hpt. fogalom rendszerében pedig lakossági kölcsönnek minősül. Az elsődleges kereseti kérelem tekintetében a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján kifejtette, hogy a kölcsönszerződés nem ütközik a jóerkölcsbe. A szerződés jogszabályba ütköző volta tekintetében kizárólag a szerződés megkötésekor hatályban volt jogszabályi környezetet vizsgálta. Megállapította, hogy a peres felek az egyedi kölcsönszerződést írásba foglalták, az okiratot aláírásukkal ellátták. A kölcsönszerződés 4. pontjában megjelölték, hogy mely rendelkezések azok, amelyek a szerződésüknek a részét képezik, és amelyet a jogviszonyuk során alkalmazni kívánnak.

Az egyes szerződéses rendelkezések tisztességtelensége kérdése körében idézte a régi Ptk. 209. § valamint 209/A. §-ában és a Kormányrendelet 1. és 2. §-ában foglaltakat. Megállapította, hogy a felperes fogyasztónak minősül, a felek között fogyasztói szerződés megkötésére került sor, ezért a régi Ptk. 209/A. § (2) bekezdése alapján a kereseti kérelem előterjesztése nincs időkorláthoz kötve. A 93/13 EKG Irányelvvel kapcsolatban rögzítette, hogy annak átültetése a magyar jogrendszerbe a régi Ptk. 209. §, illetve a Kormányrendelet útján megtörtént. A felperes által hivatkozott különböző eseti döntések, pénzügyi felügyeleti szervei és az alperes eljárásával kapcsolatban igénybe vett jogorvoslati fórumok által hozott határozatok nem minősülnek jogszabálynak, ezért a bíróságot nem kötik.

A kölcsönszerződés 3. pont első bekezdésében foglalt és az ÁSZF I.5.1. pontjába feltétel, amely az alperes egyoldalú szerződésmódosítási jogát rögzíti, a Kormányrendelet 2. § d) pontja alapján tisztességtelen azért, mert a szerződés sem a felek által előírt rendelkezések, sem pedig az ÁSZF-ek között nem tartalmaz az egyoldalú szerződésmódosítás esetére a felperes részére felmondási jogot.

Az ÁSZF I.14. pontjában kifogásolt szerződési feltételek mindegyike olyan körülmény, amelyek értékelése körében figyelemmel volt a 15. pontban írtakra is és megállapította, hogy a hivatkozott szerződésszegő magatartások körében az alperes nem támasztott olyan feltételeket, amelyet saját kénye- kedve alapján határozott meg. Az ÁSZF I.14.4. pontban rögzített szövegrész jogszabályi rendelkezést ismétel, megegyezik a régi Ptk. 525. § (1) bekezdés d) pontjának szövegével, ezért ennek tisztességtelensége nem állapítható meg. Ugyanakkor az I.14.4 pontnak az egyedi ügyfélszerződésben törlesztőszámlaként megjelölt lakossági bankszámla bármely okból történő megszűnésére vonatkozó rendelkezése már tisztességtelennnek minősül tekintettel arra, hogy az adott ügyfélszámla megszűnhet olyan okból is, amely az ügyfélnek fel nem róható, és az ilyen okból történő megszűnés semmiképpen nem tekinthető szerződésszegésnek. Adott esetben ehhez tehát a szerződő fél vétkessége nem szükséges, az rajta kívül álló okból is bekövetkezhet, ehhez mérten indokolatlan és aránytalan, hogy ilyenkor is felmondáshoz vezethessen mindaz, ami bekövetkezett. A I.14.10. pont pedig olyan feltételt rögzít, amely kizárólag az alperesen múlik, ezért a Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés b) pontja értelmében tisztességtelen. A fentieket meghaladóan az egyes feltételek tisztességtelenségére vonatkozó keresetet az elsőfokú bíróság a részletesen kifejtett indokai alapján nem találta megalapozottnak.

A felperes és az alperes által előterjesztett fellebbezések folytán indult másodfokú eljárást a Fővárosi Ítéltábla 14. Gf.40.336/2014/3. számú végzéssel felfüggesztette a 2014. évi XXXVIII. (DH 1) törvény 16.§-a alapján. A felek között megvalósult elszámolást követően folytatódó eljárásban a felperes a fellebbezését visszavonta, az alperes pedig a fellebbezését oly módon tartotta fenn, hogy elsődlegesen az elsőfokú ítélet keresetnek részben helyt adó rendelkezéseinek megváltoztatását, a kereset elutasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérte annak megalapozatlansága és jogszabály sértő volta miatt. Kifejtette, hogy a közjegyzői tanúsítvány nem teremti meg azt a lehetőséget, hogy önkényesen kiválassza a felperesi teljesítésekből azt, amit szerződésszerűnek vagy azzal ellentétesnek tekint, és ez alapján a nyilvántartásaitól eltérő összeget közöljön a felperessel. A közjegyzői tanúsítvány a felmondási nyilatkozat szövegét, a felmondás megtörténtének tényét és a fennálló kötelezettség összességét igazolja, ami a közvetlen végrehajthatóság egyik feltétele. A rá vonatkozó nyilvántartási szabályokat nem sértheti meg. A felperes pedig magát a közjegyzői eljárás alkalmazását fogadta el a szerződéses kikötés szerint.

Az ÁSZF I.14.4. pontjának második fordulata vonatkozásában nem képzelhető el, hogy teljes mértékben az adóstól függetlenül szűnjön meg a bankszámlája, mert azt vagy maga szünteti meg, vagy olyan szerződésszegő magatartást tanúsít - például a számlavezetési díjat nem fizeti - ami a számla általa történő megszüntetéséhez vezet.

Az ÁSZF I.14.10. pontja tekintetében az alperes utalt arra, hogy a régi Ptk. 525. § (1) bekezdés e) pontja kifejezetten lehetővé teszi egyéb szerződésszegési események kikötését, a (2) bekezdés pedig speciális rendelkezéseket tartalmaz az azonnali hatályú felmondási eseményekre a hitelező pénzügyi intézetek tekintetében. Az ésszerű megítélés nem arra jogosítja fel, hogy az adós teljesítésének a szerződésszerűségét megállapítsa, hanem azt jogosult és egyben köteles ésszerűen megítélni, hogy a felmerült esemény miatt az adós pénzügyi helyzetének romlása olyan mértékű-e, hogy az adós a kölcsön visszafizetésére képtelenné vált.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítéletnek az alperes által fellebbezéssel támadott rendelkezései helybenhagyását és az alperes perköltségben való marasztalását kérte. Előadta, hogy az alperes a saját nyilvántartásaiban a tartozások összegét nyilvánvalóan egymaga határozza meg, annak nagysága azon múlik, hogy a bank mely teljesítést tekint szerződésszerűnek vagy azzal ellentétesnek. A tartozás nagyságáról felvett közjegyzői tanúsítvány a szerződés egyoldalú értelmezésére, valamint annak kizárólagos megállapítására jogosítja fel az alperest, hogy

a teljesítés szerződésszerűségét egyedül állapítsa meg. Hangsúlyozta, hogy az ÁSZF I.14.4. és I.14.10. pontjai azért minősülnek tisztességtelennek, mert adott esetben a bank a szerződő fél vétkeiségének hiánya esetén is a szerződésszegés jogkövetkezményével (felmondás) sújthatja a fogyasztót. A I.14.10. pont olyan feltételt rögzít, melynek megítélése egyoldalúan az alperesen múlik.

Az elsőfokú ítéletnek jogerőre emelkedtek a keresetet részben elutasító, illetve a szerződés 3. pont első bekezdésére és az ÁSZF I.5.1. pontjára vonatkozó, a keresetnek helyt adó rendelkezései, ezeket az ítélet tábla a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján nem érintette.

Az alperes fellebbezése nem alapos.

Az alperesi fellebbezés az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére is irányult jogszabálysértés és megalapozatlanság okán. Az ítélet tábla elsődlegesen ezt az indítványt vizsgálta figyelemmel arra, hogy ennek megalapozottsága az elsőfokú ítélet érdemi felülbírálatát kizárná. A Pp. 252. § (2) bekezdésében foglalt hatályon kívül helyezésére az eljárás lényeges szabályainak megsértése, a (3) bekezdése szerint pedig akkor kerülhet sor, ha a bizonyítási eljárásnak nagy terjedelmű vagy teljes megismétlése szükséges. Az alperes az idézett okok közül egyet sem jelölt meg konkrétan, az ítélet tábla ilyen okokat nem észlelt, ezért az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem látott alapot, azt érdemben vizsgálta.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel érintett körben a releváns tényeket helyesen állapította meg, döntésével és lényegében annak jogi indokolásával az ítélet tábla egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel mutat rá a következőkre.

A kölcsönszerződés 4. pontjának első bekezdésében foglalt rendelkezés kapcsán az elsőfokú bíróság helyesen mutatott rá, hogy az egyoldalúan és kizárólag az alperest jogosítja a szerződés értelmezése alapján a felperesi tartozás összegének kiszámítására és arra, hogy a teljesítés szerződésszerűségét megállapítsa. A bank nyilvántartása alapján készült, közokiratba foglalt elismerés, mint „bianco” tartozáselismerés azt eredményezi, hogy a közjegyzői tanúsítványra tekintettel a záradékolt közjegyzői okirat alapján elrendelt végrehajtási eljárásban a felperes a tartozását csak végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben vitathatja és őt terheli annak bizonyítása, hogy a követelés érvényesen nem jött létre vagy megszűnt. Ebből a szempontból nem bír jelentőséggel, hogy a felperesi nyilvántartásra milyen előírások vonatkoznak.

A felek közötti kölcsönszerződés részét képező ÁSZF I.14. pontja alpontokban nevesíti azokat a szerződésszegésre vonatkozó rendelkezéseket, amelyek a szerződés felmondásához alapul szolgálhatnak.

Az ÁSZF I.14.4. pontjában megfogalmazott feltétel lehetetlenné teszi azt, hogy előzetes felszólítás eredményeként az adós a felmondási okot (szerződésszegő magatartást) megszüntesse, mert ugyanazt a megszűnt számlát már nem tudja visszaállítani. Ez a feltétel akár azt is eredményezheti, hogy a számla megszüntetése akkor is alapul szolgáljon a felmondáshoz, ha az adós egyidejűleg újabb számlát nyit és a törlesztést arról kívánja teljesíteni.

Az ÁSZF I.14.10. pontban foglalt rendelkezés nem feleltethető meg a régi Ptk. 525. § (2) bekezdés d) pontja szerinti felmondási oknak, az adós hitelképtelenné válásának. Az alperesi ÁSZF szabályozása ugyanis nem az adós helyzetéből indul ki, hanem egy eseményből, történelemből, ami kedvezőtlen befolyással van az adós/ügyfél pénzügyi helyzetére, csökkenti a képességét kötelezettsége teljesítésére. Ezen esemény azonban nem határozható meg, a fogyasztó felperes nem

láthatja előre, hogy mi vezethet ezen pont alapján a felmondásra. Kizárólag az alperes belátásól függ, hogy mit tekint ilyen, az adós pénzügyi teljesítőképességét negatívan befolyásoló eseménynek. A támadott szerződési rendelkezés ezért nem egyértelmű, nem érthető és világos, nem átlátható és objektív, a felektől független, ezért tisztességtelen.

A kifejtettekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a helybenhagyta.

Az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért köteles a felperes részére a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése szerint meghatározott ügyvédi munkadíjból álló másodfokú eljárási költség megfizetésére.

A felperes a fellebbezését visszavonta, ezért az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 58. § (7) bekezdése alapján az illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett fellebbezési illeték 10%-ának az állam javára történő megfizetésére köteles.

Budapest, 2016. év október hó 27. napján

. Sándor Ottó s.k.
a tanács elnöke

. Ócsai Beatrix s.k.
előadó bíró

dr. Buglyó Gabriella s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bíróági tisztviselő